

Institutul de Dezvoltare
a Societății Informaționale
www.idsi.md

Politici instituționale de Acces Deschis: orientări privind adaptarea la bunele practici internaționale

**Proiectul 21.70086.40ȘD „Stimularea angajamentului Republicii
Moldova în Știința Deschisă: suport metodologic și aplicativ”**

Natalia CHERADI, dr.

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

Politici instituționale de Acces Deschis

- Prin *politici instituționale de acces deschis* la rezultatele cercetării înțelegem politicile de acces deschis la cunoștințele științifice susținute de diverse instituții (organizații de cercetare, universități, agenții de finanțare, edituri, biblioteci etc.).
- *Ghidul Good practices for university open-access policies* identifică șase tipuri de politici instituționale privind Accesul Deschis (2021).
- Politica acordă instituției anumite drepturi neexclusive asupra articolelor de cercetare care vor fi publicate de profesori / cercetători în viitor. Acest tip de politică oferă de obicei autorilor o opțiune de renunțare sau posibilitatea de a renunța la acea licență. De asemenea, solicită depunerea lucrărilor în repozitoriu instituțional.

Politici instituționale de Acces Deschis: Încurajarea dezvoltării

- „Plan S” lansat de „cOAlition S” (2018)
- Proiectul european OpenAIRE
- Recomandarea UNESCO privind știința deschisă (noiembrie 2021)
- Proiectul PASTEUR4OA (Open Access Policy Alignment STRategies for European Union Research)
- Recomandării CE privind „Accesul la informațiile științifice și conservarea acestora” (iulie 2012) și în vederea maximizării alinierii cu politica Orizont 2020 privind accesul la cercetarea finanțată de CE.
- Pentru implementarea unei politici de acces deschis de către o instituție de cercetare / universitate Ghidul recomandă următoarele procese și instrumente:
  - Evaluarea politicilor internaționale și a poziționării organizației în contextul internațional al practicilor de comunicare și publicare academice.
  - Dezvoltarea conținutului politicii cu o descriere clară a rolurilor și responsabilităților părților interesate implicate.
  - Implementarea politicilor și mecanismului /mecanismelor de monitorizare a conformității.
- Etc.

Lista de verificare practică pentru instituțiile de cercetare cu privire la politica instituțională de acces deschis

- Ați identificat politici instituționale internaționale relevante pentru accesul deschis la publicații și date de cercetare?
- Ați implicat părțile interesate atât din interiorul, cât și din afara instituției dumneavoastră pentru elaborarea politicilor (de exemplu, ați format un grup de lucru cu privire la accesul deschis)?
- V-ați evaluat infrastructura și serviciile și ați luat în considerare o potențială colaborare în rezolvarea problemelor de infrastructură?
- Politica dvs. include declarații despre:
  - Acces deschis ca stare implicită pentru rezultatele peer review?
  - Auto-arhivarea într-un repozitoriu instituțional sau într-un alt depozit digital adecvat ca principală modalitate de a realiza acest lucru?
  - Repartizarea responsabilităților între părțile implicate?
  - Ora și locul depozitării?
  - Specificații tehnice?
  - Licențiere?
  - Declarație de conformitate și monitorizare
  - Oferiți sau intenționați să oferiți îndrumare și sprijin cercetătorilor pentru a-și face publicațiile și datele de cercetare deschise publicului?
  - Aveți un mecanism de monitorizare și conformitate?

Elemente politicii OA: analiză și interpretare

- Parametrii enumerați (cele mai importante 9 elemente de politică) se bazează pe recomandările experților (Bijan Kumar Roy. *Towards An Open Access Policy Framework: A Case Study of COAR (Către un cadru politic de acces deschis: un studiu de caz al COAR)*. Liber Quarterly. Volume 28, 2018. e-ISSN: 2213-056X) și acoperă toate activitățile de bază legate de RI cu acces deschis de orice tip sau dimensiune.

Politicile instituționale OA în Republica Moldova

1. Academia de Studii Economice din Moldova
2. Universitatea de Stat din Moldova
3. Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”
4. Universitatea Agrară de Stat din Moldova
5. Universitatea Tehnică a Moldovei
6. Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți
7. Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”
8. Universitatea Liberă Internațională din Moldova
9. Academia de Administrare Publică
10. Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice
11. Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport
12. Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI)
13. Institutul Național de Cercetări Economice (INCE)
14. Biblioteca Națională a Republicii Moldova
15. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

Politicile instituționale OA în Republica Moldova

Academia de Studii Economice din Moldova	2012
Universitatea de Stat din Moldova	2015
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „N. Testemițanu”	2021 (2016)
Universitatea Agrară de Stat din Moldova	2015
Universitatea Tehnică a Moldovei	2021 (2016)
Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți	2018 (2)
Universitatea Pedagogică de Stat „I. Creangă”	2013
Universitatea Liberă Internațională din Moldova	2014
Academia de Administrare Publică	2017
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	2017
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport	2017
Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI)	2017
Institutul Național de Cercetări Economice (INCE)	2017
Biblioteca Națională a Republicii Moldova	2019
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”	2020

Servicii Informaționale
Moderne pentru
Îmbunătățirea Calității
Studiilor (MISISQ)

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

Elemente politicii OA: analiză și interpretare

- Instituțiile din Republica Moldova acceptă și recunosc importanța strategică a accesului deschis la informație; exprimă viziunea instituției privind beneficiile și impactul accesului deschis asupra comunității academice și își asumă angajamentul de a disemina cât mai larg posibil rezultatele activității științifice finanțate din fonduri publice și din proiecte pe baza principiilor accesului deschis.
- Încurajează cercetătorii să-și manifeste susținerea pentru accesul deschis prin depunerea publicațiilor proprii în repozitorii, prin utilizarea modelelor alternative de publicare a lucrărilor științifice în acces deschis.
- În vederea îndemnării cercetătorilor de a oferi publicațiile științifice în acces deschis, universitățile din Republica Moldova și-au pus ca obiectiv *înregistrarea politicilor instituționale în registre internaționale*.

Politica de arhivare a versiunilor lucrărilor

(publicate, preprint, acceptate, obligatoriu sau opțional, termen, forma și versiunea documentului, peer review etc.)

- **Toate instituțiile: publicațiile științifice**, elaborate în baza proiectelor de cercetare finanțate în totalitate sau parțial de stat și din granturi, să fie incluse în Repozitoriul Instituțional publicate.
- **ASEM, UTM, USARB, UPSC, AAP, IDSI, BNRM, BMBPH (8)**: Adoptarea unui proces de peer review (recenzare) eficient pentru a asigura calitatea publicațiilor științifice:
- **USM, UASM, USARB, ASEM, UPSC, ULIM, IDSI, INCE (8)**: Obligatoriu **versiunea finală** pentru **toate** publicațiile științifice **la data publicării**. Autorii sunt încurajați să includă și alte tipuri de publicații (didactice, monografii etc.) și care nu au fost finanțate de instituție. *Cele mai reprezentative?*
- **USMF, UTM, AAP, AMTAP, USEFS (5)**: Obligatoriu, **versiunea finală** (pre-print și post-print) a publicațiilor științifice elaborate; varianta electronică a publicațiilor editate cu susținerea deplină sau parțială a instituției.
- **BNRM**: Arhivarea **lucrărilor elaborate/editate de către cercetătorii din cadrul BNRM și alte instituții din domeniul BȘI** se face în Repozitoriul National Tematic, intitulat NTR Mold-LIS și prin indexarea revistei științifico-practice „Magazin Bibliologic” în registrul internațional DOAJ și alte baze de date internaționale.
- **BMBPH**: arhivarea lucrărilor editate de către cercetătorii din cadrul BM „B.P. Hasdeu” și **alte instituții partenere** se face în HAPes - Repozitoriul Instituțional al BM și prin indexarea revistelor științifico-practice „BiblioPolis”, „Dialogica”, „Buletinul Mihai Eminescu”, „LegoPolis” în registrul internațional DOAJ, IBN și în alte baze de date internaționale.

Politica privind conținutul

(tipul articolelor, contribuabili eligibili, reguli de depunere)

- **Toate instituțiile**: pentru perioada în care autorul activează în cadrul instituției
- **USM, ASEM, UTM, UPSC (4)**: Autorii sunt încurajați să **plaseze lucrările** care au fost publicate **până la aprobarea** Politicii Instituționale privind Accesul Deschis.
- **ASEM, UTM, ULIM**: Lucrările **cele mai reprezentative** din toate domeniile, în mod deosebit articole științifice.
- **USM, USMF, UASM, USARB, AAP, AMTAP, USEFS, INCE (8)**: Producția științifică și didactică: articole științifice, teze de doctor, autoreferate materiale ale conferințelor, monografii, documente didactice, etc.
- **USMF, USARB, BNRM, BMBPH**: Autorii semnează *Declarația privind dreptului de autor și Drepturile acordate*.
- **IDSi**: articole științifice, monografii sau capitole în monografii, prezentări, rapoarte, materiale didactice și alte tipuri de lucrări științifice.
- **BNRM**: Articole științifice din domeniul BȘI, politica încurajează autorii să includă și alte tipuri de publicații: monografii, manuale, teze de doctorat și altele.
- **BMBPH**: Articole în revistele „BiblioPolis”, „Dialogica”, „Buletinul Mihai Eminescu”, „Legopolis” și plasate în RBM.

Politica de promovare

(organizare și management, categorii și subcategorii, total numărul de obiecte, frecvența depunerii, nivel de conștientizare și marketing)

- **Toate instituțiile: BS responsabile pentru RI**
- **USM, USMF, USARB, ASEM, UASM, UPSC, ULIM, AAP, AMTAP, USEFS (10)**: Prorectorul cu activitate științifică (institutul de Cercetare și Inovare USM), Serviciul Știință (Departamentul Cercetare USMF, Departamentul Știință și Inovare UASM, Departamentul Investigații Științifice și Dezvoltare Tehnologică al UTM) și Biblioteca Științifică sunt responsabili pentru interpretarea politicii și promovează tranziția eficientă către publicarea în Acces Deschis.
- **USM, ASEM, UASM, UTM**: monitorizarea conformității prevederilor politicii cu interesele autorilor.
- **USM, ASEM, USARB, ULIM, USEFS, INCE, BNRM (7)**: Raport anual privind implementarea AD.
- **USMF, AMTAP**: Organizează Instruirea pentru autori, cercetători
- **IDSi**: Consiliul Științific al IDSi supraveghează monitorizarea implementării AD
- **INCE**: Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică în calitate de coordonator și executant principal în crearea și dezvoltarea Repozitoriului Instituțional INCE.
- **BNRM**: Directorii adjuncți pentru activitatea de cercetare și dezvoltare în biblioteconomie și informatizare sunt responsabili pentru implementarea politicii AD. Serviciul „Dezvoltare și Cercetare în Biblioteconomie și Științe ale Informării” asigură plinătatea și funcționalitatea RI în colaborare cu Direcția Tehnologia Informației a BNRM.
- **BMBPH**: Directorii adjuncți pentru activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare, informatizare sunt responsabili pentru implementarea, menținerea și îmbunătățirea continuă a politicii.

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

Drepturi de autor și licențiere

(Gestionarea drepturilor, model de licențiere)

- **ASEM, USM, UASM, UTM, UPSC, ULIM, AAP, AMTAP, USEFS, INCE, BMBPH (11):** Permisivitatea acordată de către autori reprezintă o licență, neexclusivă, irevocabilă care exercită toate drepturile în conformitate cu drepturile de autor, ea permite distribuirea în Acces Deschis a materialelor publicate cu condiția că acestea nu vor fi utilizate cu scopul de a obține profit. **Modele de licențiere nu sunt menționate.**
- **USMF, USARB:** Fiecare lucrare publicată de autorii-colaboratori ai USMF va obține **licența CC de Atribuire-Necomercial (CC BYNC)**, care oferă dreptul de a copia, utiliza, distribui, transmite și afișa public lucrarea și a distribui lucrări derivate în orice mediu digital, cu scop necomercial
- **AMTAP:** Încurajează autorii să păstreze dreptul de autor, de a nu transmite acest drept editorilor.
- **IDSi:** sunt incluse copyright și licențele, orice lucrare publicată de IDSi se lansează sub licența **CC de Atribuire Necomercial**
- **BNRM:** Drepturile acordate BNRM reprezintă licența Creative Commons (licența Atribuire CC BY).

Politica de acces la date

(acces la articole, model de acces, grad de deschidere)

- **Toate instituțiile**: Accesul Deschis va îmbunătăți diseminarea rezultatelor cercetării realizate prin **două modele complementare (DOAJ - Directory of Open Access Journals?)**.
- **USMF, UASM, USARB, AAP, AMTAP, BNRM, BMBPH (7)**: full-text, dar în cazul în care există anumite restricții din partea editorilor, autorii prezintă referințele bibliografice și rezumatul lucrării pentru a fi incluse în RI.
- **USMF, IDSI**: încurajează publicarea în acces deschis a datelor de cercetare.
- **BMBPH**: Înregistrarea revistelor științifico-practice „BiblioPolis”, „Dialogica”, „Buletinul Mihai Eminescu”, „LegoPolis” în registrul internațional DOAJ (Directory of Open Access Journals) și Instrumentul Bibliometric Național (IBN) și în alte baze de date internaționale.

Politica de embargo

(Perioada de embargo sau perioada de păstrare)

- **ASEM, UPSC, ULIM, AAP**: Embargo, nu mai târziu de 6 luni de la publicare (DOAJ a impus scoaterea din politică embargo).
- **ASEM, UPSC, ULIM**: Termen de păstrare nu este fixat.
- **USM, INCE**: Autorii vor negocia cu editorii (în timpul semnării acordurilor de copyright) plasarea lucrării în acces deschis după o perioadă de embargo
- **USMF, USARB**: este stabilită între 6-12 luni de la publicare
- **USEFS**: 12 luni
- **UASM, UTM, AMTAP, BNRM, BMBPH (5)**: nu este specificată
- **IDSi**: 6-12 luni de la publicare, cu excepția monografiilor care pot fi incluse în termen de 5 ani de la publicare

Politica de sprijin pentru standarde

(nivelul de sprijin, protocol utilizat, deponenți eligibili, schema utilizată)

- **Toate instituțiile**: Nu este specificat în politică. Despre deponenți se vorbește la general (cercetătorii, autorii, cadre didactice).
- Software-ului open source și Protocoalele sunt reflectate în Regulamentele privind organizarea și funcționarea RI

Politica de conservare

(Tipul fișierului, copii de rezervă (backup))

- **Toate instituțiile**: Nu este specificat în politică.
- Aceste informații se regăsesc în Regulament privind organizarea și funcționarea RI:
*ex: pdf, AV; Documentele arhivate în repozitoriu sunt păstrate pe termen nelimitat.
Se fac copii de rezervă/siguranță (back-up) pentru a permite recuperarea datelor și aplicațiilor în cazul unor defecțiuni tehnice.*

Politica de retragere

(Motive pentru retragere sau eliminare)

- **Toate instituțiile**: Nu este specificat în politică.

ROARMAP

← → ↻ ⚠ Не защищено | roarmap.eprints.org/view/country/151.html

ROARMAP

Registry of Open Access Repository Mandates and Policies

Home About Browse Help Data Visualisations

[Login](#) | [Create Account](#)

Browse by Country

[Up a level](#)

Export as

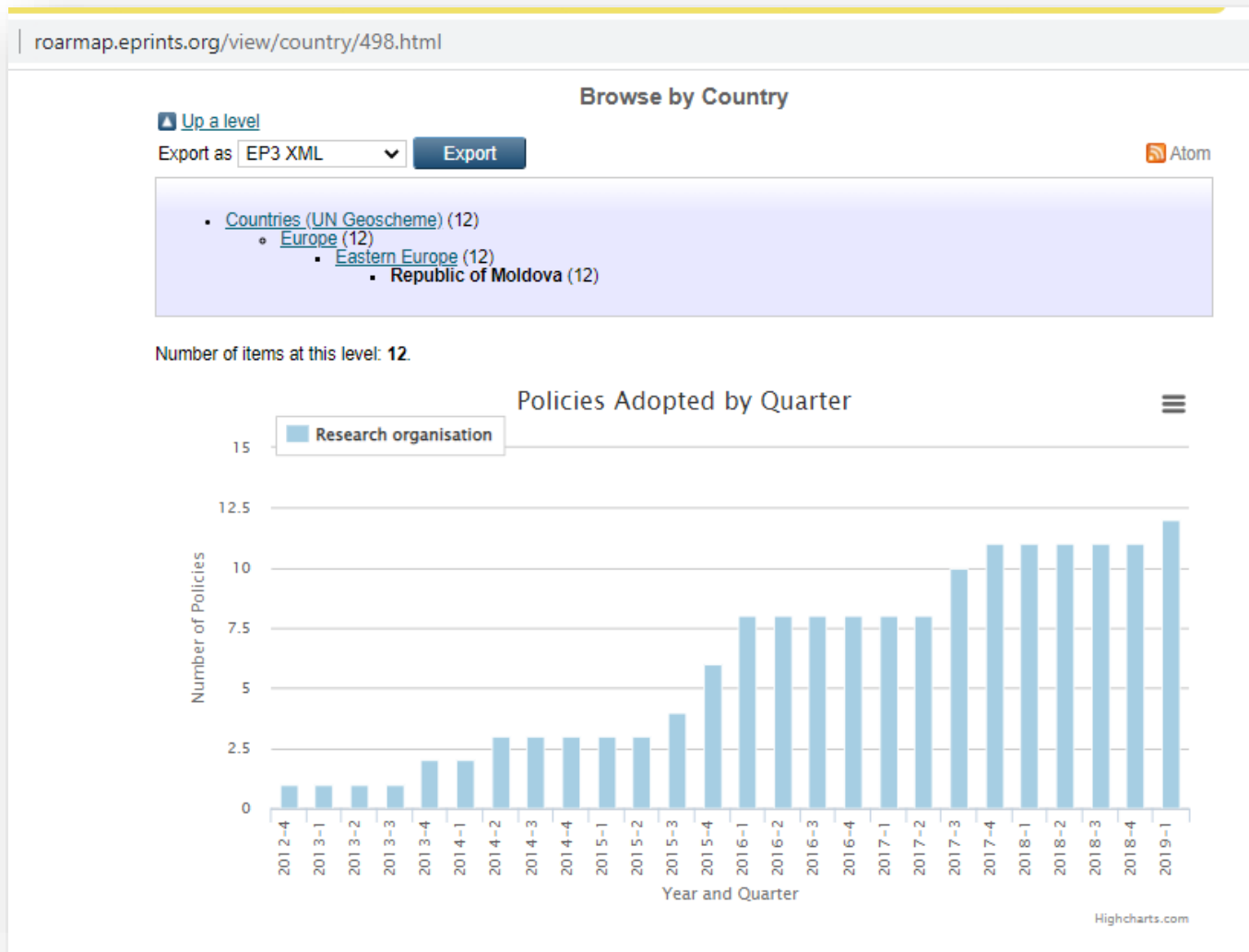
- [Countries \(UN Geoscheme\) \(67\)](#)
  - [Europe \(67\)](#)
    - [Eastern Europe \(67\)](#)
      - [Belarus \(5\)](#)
      - [Bulgaria \(1\)](#)
      - [Czech Republic \(5\)](#)
      - [Hungary \(4\)](#)
      - [Poland \(8\)](#)
      - [Republic of Moldova \(12\)](#)
      - [Romania \(1\)](#)
      - [Russian Federation \(8\)](#)
      - [Slovakia \(1\)](#)
      - [Ukraine \(22\)](#)

Number of items at this level: 0.

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

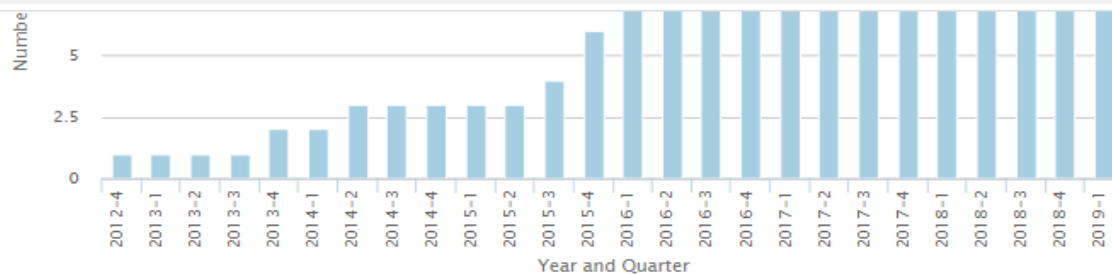

ROARMAP

ROARMAP

roarmap.eprints.org/view/country/498.html

Highcharts.com

[ALECU RUSSO BĂLȚI STATE UNIVERSITY](#)

[Academy of Economic Studies of Moldova](#)

[Academy of Public Administration](#)

[Free International University of Moldova](#)

[Institutul Național de Cercetări Economice](#)

[Ion Creangă Pedagogical State University](#)

[Moldova State University](#)

[Nicolae Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova](#)

[Open Access Policy of Academy of Music, Theater and Fine Arts](#)

[State Agrarian University of Moldova](#)

[THE POLICY OF THE NATIONAL LIBRARY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA ON OPEN ACCESS](#)

[Technical University of Moldova](#)

This list was generated on Fri Dec 10 14:43:52 2021 GMT.

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

ROARMAP

← → ↻ He защищено | roarmap.eprints.org/1128/

ROARMAP
Registry of Open Access Repository Mandates and Policies

Home About Browse Help Data Visualisations

Login | Create Account

Ion Creangă Pedagogical State University

General

Country: [Europe](#) > [Eastern Europe](#) > [Republic of Moldova](#)

Policymaker type: Research organisation (e.g. university or research institution)

Policymaker name: Ion Creangă Pedagogical State University

Policymaker URL: <http://www.upsc.md/>

Policy URL: http://lib.upsc.md/wp-content/uploads/2016/07/politica-OA_UPSC.pdf

Repository URL: <http://dir.upsc.md:8080/>

Policy adoption date: 31 October 2013

Source of policy: Administrative/management decision

Policy Terms

Deposit of item: Unspecified

Locus of deposit: Institutional Repository

Date of deposit: Not Specified

Content types specified under the mandate: Books, Book Sections, Other

Journal article version to be deposited: Not Specified

Can deposit be waived?: Not specified

Making deposited item Open Access: Requested or recommended

Can making the deposited item Open Access be: Not Specified

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

OpenDOAR

v2.sherpa.ac.uk/view/repository_by_country/

About Directory Statistics Tools and support Our Work Contact

Browse by Country

Afghanistan (1)	Lebanon (4)
Åland Islands (1)	Lesotho (2)
Albania (1)	Libya (3)
Algeria (20)	Lithuania (18)
Andorra (1)	Luxembourg (4)
Argentina (73)	Macedonia (the former Yugoslav Republic of) (5)
Armenia (2)	Malawi (1)
Australia (89)	Malaysia (25)
Austria (46)	Malta (1)
Azerbaijan (2)	Mexico (51)
Bangladesh (15)	Moldova (Republic of) (12)
Belarus (38)	Morocco (3)
Belgium (33)	Mozambique (2)
Bolivia (Plurinational State of) (3)	Myanmar (3)
Bosnia and Herzegovina (2)	Namibia (2)
Botswana (3)	Nepal (1)
Brazil (154)	Netherlands (74)

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

OpenDOAR

Browse by Country and Region

View: [by Name](#) | [by Software](#) | [Statistics](#)

Jump to: [D](#) | [I](#) | [R](#) | [T](#)

Number of Items: 12.

D			
Digital Institutional Repository of Ion Creangă Pedagogical State University	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
I			
Institutional Repository Open Research Archive of Alecu Russo Bălți State University	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository in Agricultural Sciences of State Agrarian University of Moldova	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Testemitanu State University of Medicine and Pharmacy of the Republic of Moldova	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository of Economic Knowledge	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository of Moldova State University	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository of the Academy of Public Administration	Type Governmental	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository of the Technical University of Moldova	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Institutional Repository - SUPhES	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
Instrumentul Bibliometric Național	Type Governmental	Software Drupal	Country Moldova
R			
Repository Socio-Economic Sciences	Type Institutional	Software DSpace	Country Moldova
T			
Teze	Type Governmental	Software UNSPECIFIED	Country Moldova

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

ROAR

The screenshot shows the ROAR website interface. At the top, there is a navigation bar with links for Home, About, Search, Search Content, and Browse. Below this is a search bar with a search button. The main content area displays search results for the query "Country matches any of 'Moldavia'". The results are sorted by the number of records and include the following entries:

Rank	Repository Name	Records	Date
1.	Current Research Information System of the Technical University of Moldova	unknown number of records	5 August 2021
2.	HAPes - Institutional repository of "B.P. Hasdeu" Municipal Library	unknown number of records	24 June 2021
3.	Institutional Repository of Academy of Music, Theater and Fine Arts	unknown number of records	29 December 2020
4.	National Bibliometric Instrument/Instrumentul Bibliometric National	unknown number of records	13 June 2020
5.	DSpace Home	unknown number of records	25 March 2008

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

Webometrics <https://repositories.webometrics.info/en/institutional>

repositories.webometrics.info/en/institutional

RANKING WEB OF REPOSITORIES

HOME NORTH AMERICA LATIN AMERICA EUROPE ASIA AFRICA ARAB WORLD OCEANIA BY AREAS TOP INSTITUTIONALS

TOP PORTALS SPARENT RANKING: Institutional Repositories...

Current Edition: **TRANSPARENT RANKING: Institutional Repositories by Google Scholar (August 2021)**

Ranking by countries cancelled
Use Google Scholar based ones

TRANSPARENT RANKING: Institutional Repositories by Google Scholar

1st Edition (August 2021)

During the last months, we realized the indexing of records of several open access repositories by Google Scholar is not as complete as previously without a clear reason. From the experience of a few cases, it looks that GS penalizes error in the metadata descriptors, so it is important to the affected repositories to check their level of indexing and to try to identify potential problems.

Please, consider the following indexing GS guidelines:
<https://scholar.google.com/intl/en/scholar/inclusion.html>
<https://www.ez213.net/wp-content/uploads/2013/08/02-0115-amrap-google-scholar.pdf>

and the following material: [Expository Repository Content to Google Scholar](#)

A few suggestions for improving the web visibility of the contents of your institutional OA repository:
["Admetrics of the Open Access Institutional Repositories: A Webometrics Approach"](#)

Universitatea Tehnică a Moldovei	452
Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie “N. Testemițanu”	514
Universitatea de Stat “Alecă Russo” din Bălți	1136
Universitatea de Stat din Moldova	1237
Universitatea Agrară de Stat din Moldova	1592
Universitatea Pedagogică de Stat “I. Creangă”	1700
Academia de Administrare Publică	2135
Institutul Național de Cercetări Economice (INCE)	2314
Academia de Studii Economice din Moldova	2374
Universitatea Liberă Internațională din Moldova	
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice	
Universitatea de Stat de Educație Fizică și Sport	
Institutul de Dezvoltare a Societății Informaționale (IDSI)	
Biblioteca Națională a Republicii Moldova	
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”	

Atelierul „Implementarea politicilor instituționale privind Știința Deschisă”, 16 decembrie 2021

Recomandări

- Excluză sau redusă perioada de embargo;
- Clarificate tipurile de licență Creative Commons, informația privind durata păstrării, retragerea documentelor, eligibilitatea autorilor;
- Accesul deschis la datele de cercetare, evaluarea cercetării, instruirea, promovarea AD și ȘD;
- Este necesar de a publica în acces deschis imediat. De a interconecta datele din Repozitoriu cu ORCID și în agregatoare precum OpenAIRE, pentru a spori vizibilitatea;
- De clarificat aspectele privind managementul, revizuite drepturile, rolurile și responsabilitățile;
- Precizarea procedurii de *peer review (Double-blind review)*;
- Politicile instituționale OA să fie încărcate în repozitorii;
- De revizuit link-urile care nu sunt active în ROARMap;
- Politicile instituționale privind OA să fie elaborate de toate instituțiile din sfera cercetării și inovării;
- Creăm metadata?

Secțiunile recomandate pentru o politică instituțională de Acces Deschis sunt:

- Scopurile și domeniul de aplicare al politicii
  - Drepturi, roluri și responsabilități (pentru instituție și cercetători)
  - Accesul deschis la publicații
  - Acces deschis la teze și disertații
  - Acces deschis la datele de cercetare
  - Licențierea
  - Știința deschisă
  - Evaluarea cercetării
  - Instruire
  - Valabilitatea politicii
- Anexa. Model de Politică instituțională de Acces Deschis

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

POLITICA INSTITUȚIONALĂ DE ACCES DESCHIS

1. Scopurile și domeniul de aplicare al politicii

[Numele Universității/Institutului de Cercetare] se angajează să promoveze știința și diseminarea largă a cunoștințelor în beneficiul societății prin adoptarea de practici privind cercetarea deschisă, reproductibilă și responsabilă.

[Numele Universității/Institutului de Cercetare] recunoaște „deschiderea” ca unul dintre principiile sale directoare și se angajează să o promoveze, printre altele, sprijinind și încurajând Accesul Deschis la publicații și date, precum și Știința Deschisă.

[Numele Universității/Institutului de Cercetare] recunoaște, de asemenea, că Accesul Deschis promovează principiile justiției sociale prin promovarea unei culturi a partajării deschise, a mentoratului și a dezvoltării competențelor.

În acest scop, [Numele Universității/Institutului de Cercetare] a definit următoarea politică care se aplică tuturor cercetătorilor activi la [Numele Universității/Institutului de Cercetare]. În cazurile în care cercetarea este finanțată de o terță parte, orice acord cu acea parte privind drepturile de acces, depozitare și stocare are prioritate față de această Politică.

Politica a fost aprobată de [.....] și intră în vigoare de la [zz/!!/aaaa].

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

2. Drepturi, roluri și responsabilități (pentru instituție și cercetători)

[Numele Universității/Institutului de Cercetare] este responsabil(ă) pentru:

1. Sprijinirea și împuternicirea tranziției către Accesul Deschis și Știința Deschisă prin acțiuni de educație, formare și conștientizare care vizează cercetătorii și alți angajați. Dobândirea competențelor privind Știința Deschisă ar trebui să facă parte integrantă din formarea profesională și dezvoltarea carierei oferite cercetătorilor.
2. Înființarea (dacă nu există încă) un depozit digital (repositoriu) instituțional cu Acces Deschis [Numele depozitului].
3. Numirea unui ofițer de date de cercetare responsabil pentru toate aspectele legate de datele de cercetare, inclusiv – dar fără a se limita la – aspecte legate de dezvoltarea planurilor de gestionare a datelor (DMP) și respectarea politicilor naționale și ale donatorilor.
4. Dezvoltarea și furnizarea de mecanisme și servicii pentru stocarea, păstrarea în siguranță, înregistrarea, depunerea și distribuirea datelor de cercetare și a altor înregistrări, precum și prezervarea lor pe termen lung și oferirea de îndrumări relevante cercetătorilor.
5. Incorporarea practicilor Științei Deschise în criteriile de recrutare, acreditare și evaluare a cercetării, cum ar fi Accesul Deschis la publicații și date, implicarea în proiecte de colaborare științifice comunitare, utilizarea resurselor educaționale deschise etc.

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

6. Monitorizarea respectării politicilor prin compararea conținutului repozitoriului cu informațiile culese din serviciile de indexare și prin date privind utilizarea (acces și descărcări) per publicație/ departament/unitate/institut etc.
7. A avea drepturi de proprietate intelectuală (DPI) și politici și documentație de protecție a datelor, precum și o politică de licențiere deschisă care impune un set coerent și cuprinzător de licențe pentru eliberarea de conținut și date.

Cercetătorii sunt responsabili pentru:

1. Gestionarea publicațiilor, datelor și resurselor educaționale în conformitate cu principiile și cerințele exprimate în această Politică.
2. Respectarea cerințelor organizaționale, de reglementare, instituționale și contractuale, precum și legale asociate cu producerea, supravegherea, stocarea, gestionarea și distribuirea publicațiilor și a datelor de cercetare, cu excepția cazului în care nu există un alt acord cu terți care să aibă prioritate.
3. Acolo unde este relevant, elaborarea unui DMP pentru activitatea de cercetare pe care o coordonează.
4. Documentarea stării DPI a cercetării lor și alegerea tipului adecvat de licență pentru rezultatele cercetării lor.

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

3. Accesul deschis la publicații

1. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] solicită ca o copie electronică lizibilă de mașină a versiunii publicate sau un manuscris final peer review acceptat pentru publicare a tuturor publicațiilor peer review produse de cercetători, să fie depozitat în repositoryul instituțional cu acces deschis / depozit național. Depunerea ar trebui făcută imediat după acceptarea pentru publicare, iar metadatele trebuie să fie complet deschise, regăsite și citite automat din momentul depunerii.
2. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] cere ca textul integral al tuturor acestor publicații să fie disponibil imediat, acolo unde este posibil și, în orice caz, nu mai târziu de șase luni de la publicare în Știință, Tehnologie, Inginerie și Matematică (Science, Technology, Engineering and Mathematics – STEM) sau la 12 luni de la publicare în Științe Sociale și Umaniste Social (Sciences and Humanities – SSH). Dacă perioada de embargo permisă la unei reviste este mai mare decât acestea, autorii ar trebui să negocieze cu editorul pentru a-și păstra drepturile pentru a respecta această politică, fie să găsească o revistă care să le permită să se conformeze fără a fi nevoie de negociere.
3. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] încurajează cercetătorii să păstreze dreptul de autor și să acorde licențe editorilor numai acele drepturi necesare publicării. Acest lucru este posibil prin utilizarea unor acte adiționale la contractul de publicare. Șabloanele sunt disponibile la https://sparcopen.org/wp-content/uploads/2016/01/Access-Reuse_Addendum.pdf.
4. Dacă este posibil, textul integral al tuturor publicațiilor menționate la 1 să fie plasat în repository sub o licență deschisă standard.

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

5. În scopul evaluării individuale sau instituționale a rezultatelor cercetării instituției și ale membrilor săi, [Numele Universității/Institutului de Cercetare] va considera publicații numai acele ale căror metadate și texte complete sunt depuse în repozitoriul instituțional conform cerințelor menționate mai sus (accesul ar putea fi închis în cazul perioadelor de embargo, cerințelor editorilor etc.).
6. În timp ce tipul dominant de publicație științifică este articolul de revistă, cercetătorii sunt insistent încurajați să ofere acces deschis la alte tipuri de publicații, cum ar fi monografii, capitole de carte, lucrări ale conferințelor, literatura gri, rapoarte etc.
7. Cercetătorii [Numele Universității/Institutului de Cercetare] să depună în repozitoriul instituțional / repozitoriul național publicații realizate înainte de data intrării în vigoare a politicii actuale și să le facă deschise ori de câte ori este posibil.

4. Acces deschis la teze și disertații

1. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] solicită ca o versiune finală aprobată a tezei sau a disertației să fie depusă în repozitoriul instituțional / repozitoriul național.
2. Această politică se aplică tuturor studenților absolvenți și absolvenților studiilor postuniversitare care au scris o teză sau disertație ca parte a cerințelor lor de absolvire a universității și după emiterea acestei politici.
3. Pentru a ajuta Universitatea în arhivarea și diseminarea deschisă a tezelor și disertațiilor în domeniul de aplicare al acestei politici, toți studenții absolvenți ai Universității vor depune versiunea finală a tezei sau disertației studentului la Universitate înainte de acordarea diplomei de absolvire studentului, indiferent de faptul dacă se obține un embargo. O astfel de teză sau disertație va fi pusă la dispoziția publicului în mod liber și deschis după depunere, cu excepția cazului în care studentul absolvent obține un embargo.
4. Dacă este posibil, textul integral să fie disponibil sub o licență deschisă standard.
5. Studenții absolvenți și absolvenților studiilor postuniversitare pot amâna data la care tezele sau disertațiile lor devin disponibile într-un depozit digital (repozitoriu) cu acces deschis, specificând perioada de embargo – până la doi ani – la depunere. În circumstanțe imperioase, Universitatea poate acorda embargouri mai lungi de doi ani sau embargouri solicitate după depunere.

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

5. Acces deschis la datele de cercetare

1. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] solicită cercetătorilor să deponă datele de cercetare necesare pentru validarea rezultatelor prezentate în publicațiile științifice și academice într-un repository relevant.
2. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] urmează principiul „cât mai deschis, cât este posibil, cât mai închis, cât este necesar”. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] solicită ca datele de cercetare să fie tratate conform principiilor FAIR (adică Regășibile, Accesibile, Interoperabile și Reutilizabile; Findable, Accessible, Interoperable

and Re-usable). Dacă datele nu pot fi deschise din cauza unor preocupări legale, de confidențialitate sau de altă natură (de exemplu, date personale sau sensibile), acest lucru ar trebui explicat în mod clar.

3. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] încurajează cercetătorii să trimită un DMP pentru activitățile de cercetare care să arate modul în care datele vor fi tratate în conformitate cu principiile datelor FAIR.

6. Licențierea

1. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] încurajează ca publicațiile să fie disponibile sub o licență de conținut deschis, cum ar fi Creative Commons (CC BY).
2. [Numele Universității/Institutului de Cercetare] cere ca datele de cercetare să fie disponibile sub o licență de conținut deschis, cum ar fi Creative Commons (CC BY sau CC0).

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

7. Știința deschisă

[Numele Universității / Institutului de Cercetare] încurajează adoptarea practicilor științei deschise, cum ar fi accesul deschis la publicații și date, implicarea în proiecte științifice comunitare colaborative, utilizarea resurselor educaționale deschise etc.

8. Evaluarea cercetării

[Numele Universității/Institutului de Cercetare] se angajează să:

1. Dezvolte în cooperare cu [Numele Ministerului] a unui cadru de acreditare și evaluare a cercetării care să stimuleze calitatea cercetării și comportamentele Științei Deschise. Astfel de sisteme ar trebui să ia în considerare diferențele disciplinare și impactul acestora asupra cercetătorilor din diferite etape de carieră.
2. Stabilească niște mecanisme de recompensă pentru cercetătorii care utilizează practici ale Științei Deschise (de exemplu, partajarea rezultatelor provizorii prin platforme deschise, utilizarea software-ului open source și a altor instrumente, participarea la proiecte deschise de colaborare, accesul deschis la publicații și date, utilizarea resurselor educaționale deschise etc.).

9. Instruire

1. Biblioteca [Numele Universității/Institutului de Cercetare], în cooperare cu departamentele instituționale sau orice alt organism relevant (cum ar fi servicii juridice, personal de sprijin pentru cercetare, ofițeri de date) se angajează să dezvolte cursuri de formare pentru a facilita adoptarea Științei Deschise și echiparea cercetătorilor, bibliotecarilor și altui personal de sprijin cu abilitățile și experiența necesare. Astfel de cursuri de formare ar trebui să includă formarea abilităților necesare pentru publicarea în acces deschis, gestionarea și partajarea datelor de cercetare, integritatea cercetării.
2. Formarea ar trebui să fie adaptată la diferite discipline și oferită cercetătorilor în toate etapele carierei și ar trebui să fie încorporată în curricula.

Model de Politică instituțională de Acces Deschis

10. Valabilitatea politicii

O revizuire bazată pe dovezi a implementării politicii va avea loc la trei ani de la adoptarea acesteia, cu evaluări ulterioare la fiecare doi ani.

ANEXA I: Definiții

Planul de gestionare a datelor (DMP) este un plan scurt care definește modul în care vor fi create datele, cum vor fi documentate, cine le va putea accesa, unde vor fi stocate, cine le va face copii de rezervă și dacă (și cum) vor fi împărtășite și păstrate.

Embargoul este perioada în care o publicație poate fi „închisă” în timp ce este depusă în repository (adică publicația nu este disponibilă în mod deschis).

Principiile FAIR a datelor pentru managementul științific și administrarea datelor se referă la un set de principii pentru a face datele Regășibile, Accesibile, Interoperabile și Reutilizabile <https://www.force11.org/group/fairgroup/fairprinciples>.

Metadatele sunt descriptorii utilizați pentru descrierea, urmărirea, utilizarea și gestionarea articolului depus (provizoriu: titlul publicației, autor(i), afilierea instituțională, numele revistei în care publicația a fost acceptată etc.).

Resursele educaționale deschise (RED) conform OCDE sunt „materiale de predare, învățare și cercetare care folosesc instrumente precum licențe deschise care permit reutilizarea lor gratuită, îmbunătățirea continuă și reutilizarea de către alții în scopuri educaționale”.

Publicație este definită ca lucrare publicată (sau aflate în curs de publicare) revizuită (peer review) de către cercetători dintr-o instituție.

Datele de cercetare sunt orice informație care a fost colectată, observată, generată sau creată pentru a valida rezultatele cercetării originale (cum ar fi datele brute obținute de la senzorii instrumentelor, vizualizări, modele, algoritmi, imagini, fișiere audio și video etc.).

Cercetarea este definită ca orice activitate creativă și sistematică efectuată cu scopul de a îmbunătăți cunoștințele.

Cercetător este definit ca orice membru al personalului de cercetare al [Numele Universității/Institutului de Cercetare], de toate nivelurile și indiferent de statutul lor de angajare, inclusiv angajații și studenții doctoranzi.

Sursa: Institutional Open Access Policy [Draft]¹⁴